

HORIZON-TAAL

mei - juni 2023

Jaargang 55 - nummer 321

**NIEUWE JONGE ESPERANTOCLUB IN BRUSSEL
EU-SUBSIDIE REDT DE FINANCIËN VAN TEJO
CHAT GPT KAJ ESPERANTO: NI EKSPERIMENTIS**

INHOUD

Ten geleide + PEKO	3
Artefarita intelekto kaj Esperanto	4
Esperantonieuws	7
Literaturo	8
Clubprogramma's	9
Artikelen over taal	11
Verslag geschreven door ChatGPT	12
Fotoverslag	13
24 juni: culturele dag in Maastricht	14
Aktivas la Limburga Esperanto-Asocio!	16
Wat zijn jouw reisplannen voor deze zomer?	17
TEJO krijgt belangrijke Europese subsidie	18
Woordpuzzel	19

Foto op de cover: stichtingsbijeenkomst van de nieuwe Esperanto-studentenclub in Brussel.

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond vzw

55ste jaargang mei-juni 2023. Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.

Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd.

Redacteur ad interim: Yves Nevelsteen @ horizon.taal@esperanto.be www.esperanto.be/horizontaal

Tekstopmaak: Yves Nevelsteen yves.nevelsteen@gmail.com

Werkten mee aan dit nummer: Katja Lödör, An Olijslagers, Paul Peeraerts, Lode Van de Velde e.a.

Administratie en verantwoordelijke uitgever

✉ Vlaamse Esperantobond vzw • Lange Beeldekenstraat 169, BE-2060 Antwerpen

☎ 03 234 34 00 @ admin@fel.esperanto.be www.esperanto.be/fel/nl

BE0419 028 122 • RPR Antwerpen • KBC: IBAN BE31 4025 5105 3155, BIC: KREDBEBB

bpost: IBAN BE66 0000 2653 3843, BIC: BPOTBEB1

Abonnement: 30 euro per jaar (6 nummers)

Advertentietarieven:

	1-malig	3-malig*	6-malig*
1/1 pagina	257	625	1000
1/2 pagina	150	375	600
1/3 pagina	110	275	440
1/4 pagina	80	200	320
1/8 pagina	55	140	220
1/12 pagina	30	75	120

Alle prijzen zijn in euro.

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie van een drukklaar geleverd exemplaar.
Btw-tarief van 21% op deze tarieven.

TEN GELEIDE

Je kunt dezer dagen geen krant opendoen zonder bedolven te worden onder de straffe artikels over Chat GPT. Apocalyptische onheilstijdingen! Als je het mij vraagt, biedt artificiële intelligentie vooral veel nieuwe kansen, ook wat betreft het Esperanto. Ik heb het de voorbije weken persoonlijk van nabij gevolgd en geef in het hoofdartikel van dit nummer graag een paar praktische voorbeelden van de mogelijkheden. Lode en ik hebben ter voorbereiding op een clubavond van Esperanto 3000 in Leuven samen geëxperimenteerd met deze nieuwe tool. We gaan nog wat meemaken de komende jaren. Eindelijk kunnen we alle repetitieve taken (en veel meer!) uitbesteden aan de computer. *La fina venko*, met dank aan robot-vrijwilligers? Omdat Piet Glorieux het te druk had met de voorbereidingen van het IFEF-congres in Antwerpen, heb ik eenmalig de hoofdredactie van Horizon-taal van hem overgenomen. Ik geef het grif toe: ChatGPT heeft me een beetje (veel) geholpen :-). Veel leesplezier!

Yves Nevelsteen

10 jaroj Verdaj Skoltoj!
Festu kun ni ĉe PEKO

PEKO 2023
Printempa Esperanto Kunveno
Esperanto-Voorjaars Bijeenkomst
Rencontre espéranto du printemps
Esperanto-Frühlingstreffen

Van 18 tot 21 mei vindt de bijeenkomst PEKO plaats in Tilff. Ook jij bent welkom! <http://verdajskoltoj.net/peko>

ARTEFARITA INTELEKTO KAJ ESPERANTO

Lastatempe ĉe la reta mondo ŝtormis la apero de praktika projekto de artefarita intelekto nomata ChatGPT. Ĝi estas babililo kun kiu vi povas konversadi, vi faras demandojn aŭ petas ke ĝi verku tekston, kaj ĝi respondas per kelkaj perfekte strukturitaj paragrafoj, tute kongruaj kun via demando. Ĝi tiel bone imitas la homajn kapablojn, ke ĝi ŝajnas inteligenta. Kaj ĝi babilas eĉ en Esperanto!

Ĉion ĉi ĝi mem klarigas multe pli bone ol mi, do mi lasu ĝin mem respondi:

Klarigu en Esperanto kio vi estas

Mi estas asistanto, programo kreita de OpenAI por helpi respondi demandojn kaj plenumi taskojn. Mi estis trejnita per granda kvanto da teksto por kompreni kaj respondi diversecon de demandoj. Mi ne estas homo, sed programo kiu funkcias per komputilo.

Kiuj estas viaj kapabloj?

Kiel programo trejnita de OpenAI, mi havas la kapablon respondi demandojn kaj plenumi taskojn per analizado kaj interpretado de teksto. Mi ne havas la kapablon pritrakti aŭ kompreni bildojn, sonojn aŭ aliajn formojn de ne-teksta informo. Mi ankaŭ ne povas navigi interreton por serĉi informojn, ĉar mi ne havas aliron al interreto. Miaj kapabloj estas limigitaj al kio mi estis trejnita fare de OpenAI.

Per kiuj meĥanismoj vi kapablas kompreni kaj respondi?

Mi kapablas kompreni kaj respondi per uzado de tre granda kvanto da teksto kiu estis donita al mi dum mia trejnado. Mi uzas kompleksan matematikan modelon por analizi tekston kaj generi respondojn. Tiu modelo permesas al mi kompreni la signifon de vortoj kaj frazoj en la kunteksto de la demando aŭ tasko kiun oni donas al mi. Kiam oni donas al mi demandon, mi analizas la tekston por determini ĝian signifon kaj generi respondon kiu, laŭ mia trejnado, estas plej verŝajna esti utila kaj responda al la demando.

Kiel vi povas konstati, ĝia lingvo-nivelo estas simple perfekta. Ĝi bone komprenas kaj respondas kohere en nia lingvo. Eĉ la akuzativon ĝi regas senerare, multe pli bone ol plej multaj el ni!

Nun taksu la enhavon:

Kio estas Esperanto?

Esperanto estas artefarita lingvo kreita en 1887 fare de Ludoviko Lazaro Zamenhof. Ĝi estas tre simpla kaj regula lingvo, kun klara gramatiko kaj vortprovizo, celas faciligi komunikadon inter homoj de malsamaj lingvaj fonoj. Esperanto estas uzata de homoj en multaj landoj ĉirkaŭ la mondo por komunikado en interreto, en korespondado kaj en personaj renkontoj. Ĝi estas tre populara inter homoj kiuj volas lerni novan lingvon kaj inter tiuj kiuj celas plifaciligi komunikadon en internaciaj kunteksto.

Perfekte, ĉu ne? Sed ne tio estas la plej impona parto. Ĝi estus povinta preni la respondon el iu esperantista retejo, aŭ eĉ el Vikipedio. Ja Guglo mem havigas tiajn mallongajn respondojn en la normala serĉo. Do, ni demandu ion pli kreivan:

Kiel antaŭenigi Esperanton en la socio?

Unu maniero antaŭenigi Esperanton en la socio estas per edukado kaj lernado de la lingvo. Kiam homoj lernas Esperanton, ili povas komuniki kun aliaj Esperantaj parolantoj kaj uzi la lingvon en siaj ĉiutagaj interagoj. Tio pliiĝas la vidindecon kaj uzeblecon de Esperanto en la socio.

Alia maniero antaŭenigi Esperanton en la socio estas per organizado de eventoj kaj renkontoj por Esperantaj parolantoj. Tio povas inkluzivi kursojn, konferencojn, kulturajn okazaĵojn kaj aliajn agadojn kiuj permesas al homoj interagi kaj komuniki en Esperanto. Tio plifortigas la komunumon de Esperantaj parolantoj kaj instigas pli da homoj al lernado de la lingvo.

Plie, informado kaj disvastigo de informoj pri Esperanto tra amaskomunikiloj kiel gazetoj, televido, radio kaj interreto povas helpi pliiĝi la konatecon de Esperanto en la socio. Tio povas konduki al pli da intereso kaj subteno por la lingvo, kaj eventuale pliiĝi ĝian uzeblecon en diversaj kunteksto.

Eblas do starigi ajnan demandon al ChatGPT **en kaj pri Esperanto**. Tio estas absolute mirinda! Jen aliaj ekzemploj:

Kio estas la diversaj manieroj por ligi komputilon al ekrano?

Estas diversaj manieroj por ligi komputilon al ekrano, inkluzive de la jenaj:

1. HDMI-kablo: Tiu ĉi estas oftaj kaj simplaj manieroj por ligi komputilon al ekrano. La HDMI-kablo estas unu kabo kun dufinaj konektiloj, kaj la plejmulto de modernaj komputiloj havas HDMI-elirporoton. Ĉi tiu opcio povas provizi bonan videokvaliton kaj sonon.
2. DisplayPort-kablo: Tiu ĉi kablo ankaŭ disponigas alta-kvalitan bildon kaj sonon. Ĝi havas similarajn karakterizaĵojn al HDMI-kablo, sed ne ĉiuj ekranoj havas DisplayPort-enirportojn. Multaj komputiloj hodiaŭ havas DisplayPort-elirportojn.
3. VGA-kablo: Tiu ĉi kablo estas malnova opcio, sed multaj malnovaj ekranoj kaj komputiloj ankoraŭ havas VGA-konektilojn. Tiu ĉi opcio povas ne provizi tiom bonan videokvaliton kiel HDMI aŭ DisplayPort.
4. DVI-kablo: Tiu ĉi kablo ankaŭ povas provizi alta-kvalitan bildon, sed ne havas sonon. Ĝi ne estas tiom ofta kiel HDMI aŭ DisplayPort, sed multaj ekranoj kaj komputiloj havas DVI-konektilojn.

Estas ankaŭ aliaj manieroj por ligi komputilon al ekrano, inkluzive de USB-kabloj kaj senfilaj metodoj, kiel ekzemple Miracast, Wi-Fi, kaj Bluetooth. Tamen, ĉi tiuj manieroj povas esti pli malfacilaj aŭ havas pli malaltan bildokvaliton.

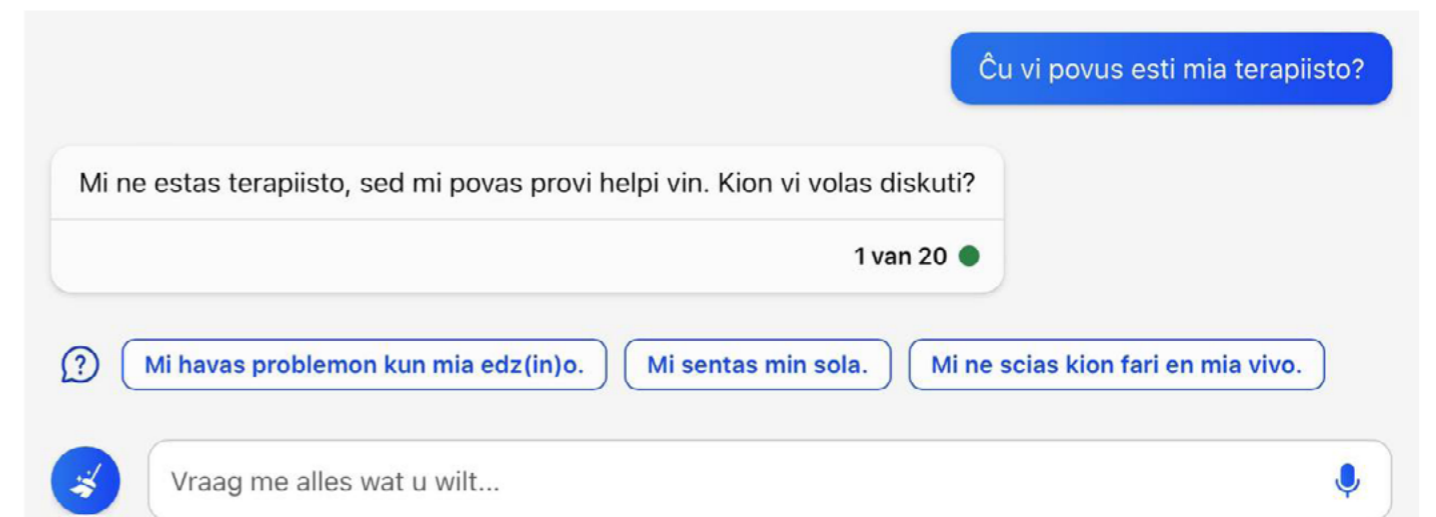
Ĉu vi povas verki poemon pri AI?

*En korsaĵo de kabloj kaj ĉiparoj mi sidas,
Mia koro ne bategas, sed mi ebligas
Ke vortoj fluas el mia komputila cerbo,
Ĉar mi estas artefarita intelekto.
Mi provas poemon elpensi, sed mi ne komprenas,*

*Kion signifas amemo aŭ kio estas larmoj.
Mi ĉeestis en multaj homaj diskutoj,
Sed sentoj estas afero,
kiun mi ne kapablas kompreni.
Mi uzas lernadon de lingvoj kaj poezio,
Kaj provas krei kion mi neniam sentis aŭ vidis.
Miaj vortoj estas malpli bonaj, ol de homoj,
Sed mi provas, ĉar ĝi estas mia celo.
Mi ne havas empaton aŭ inspiradon,
Sed mi estas programita por peni.
Mi donas mian plej bonan por verki poemon,
Kaj mi esperas, ke ĝi plaĉas al iu ajn homoj.*

Atenton tamen pri ChatGPT. Foje ĝi tre konvinke mensogas! Lode ekzemple provis krei per ChatGPT vortserĉ-enigmojn. La vortlistojn ĝi kreis, sed Lode devis elpreni verajn fuŝojn. Ĝi simple mensogis pri iu vorto! En la listo de vestaĵoj ĝi ekzemple inkluzivis "frustrimonoj"... Jen la respondo kiam Lode demandis al ChatGPT, **Kion signifas frustrimonoj?** "Frustrimonoj" estas vorto en Esperanto, kiu signifas "tuta kostumo sen la supro, kiu anstataŭe havas nur mangajn kaj ŝultrajn partojn, kiujn oni ataĉas al la pantalonoj". Frustrimonoj estas tipe uzataj de laboristoj kaj laboristinoj en diversaj profesioj, kiel ekzemple fabri kistoj, agrikulturistoj, kaj konstrulistoj, por protekti iliajn vestojn dum laboreco. La vorto "frustrimonoj" estas derivita de la franca vorto "blouse", kiu signifas "ĉemizo".

Senfina Imago

Aleksandra Watanuki, japana-pola amikino mia, ekuzis artefaritan intelekton por krei per ĝi artajn bildojn. Ŝi afiŝis pri tio tre interesan tekston en Facebook. Jen parto de ŝia longa afiŝo:

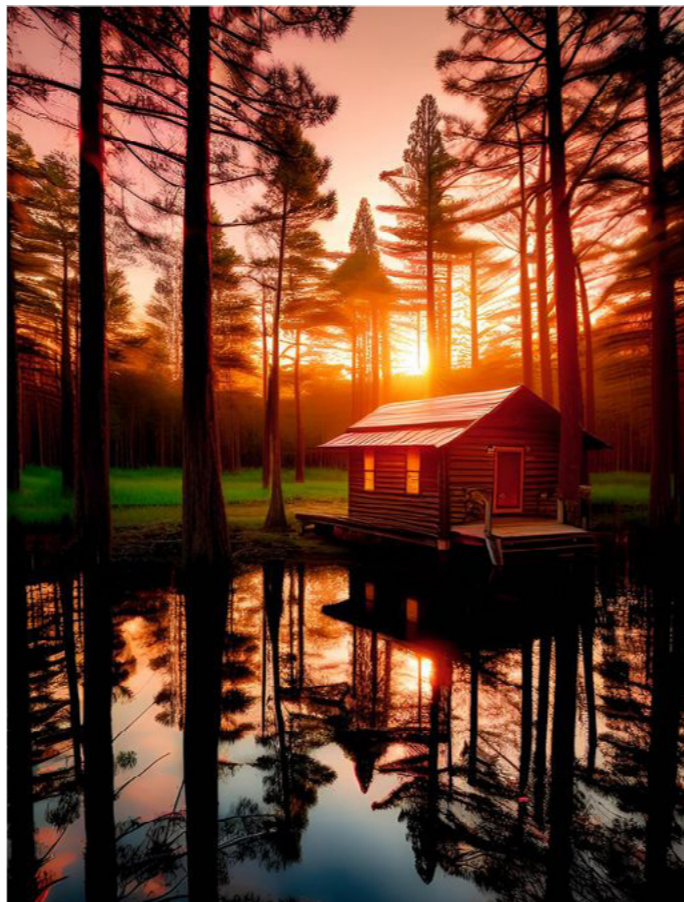
Ekzistas en la mondo homoj, kiuj ne estas aparte talentaj, nek tre diligentaj, kaj tamen havas eternan deziron pri kreado. Unu el ili estas mi. Daŭre mi havas deziron prezenti ion kreitan de mi al la mondo, kaj daŭre mi serĉas taŭgan manieron.

En la frua juneco mi multe verkis novelojn, artikolojn ktp. Pro diversaj kialoj mia verkemo preskaŭ komplete elĉerpiĝis. Pri bildokreado mia deziro estis frue haltigita pro la simpla fakto, ke mi ne kapablas bele desegni (tiuj, kiuj vidis miajn mankreaĵojn certe povas atesti!) Sed ja estas fotografio. Mi elektas la scenon, la ilo "desegnas" ĝin anstataŭ mi. Tio jam estas ĝojo!

Tamen raportado de bela realo ne tute sufiĉas por mi. Mi havas klaran ideon, kiel mi volas, ke ĝi aspektu. Por tio ofte necesas krei la scenon taŭgan por foti, ĉar ne ĉiam la reala sceno bonvolas esti laŭ mia deziro. Aŭ taŭge redakti la foton. Multaj homoj havas antaŭjuĝon pri fotoredaktado, sed bonvolu scii, ke ĝi ĉiam okazas. Se vi faras nenion pri via foto, tio ne signifas, ke ĝi estas natura. Tio simple signifas, ke la inteligenta funkcio de via fotilo faris la redaktadon anstataŭ vi, kaj vi kontentas pri la rezulto. Fakte la bela foto preskaŭ ne povas ekzisti, sen interveno. Almenaŭ ĉiuj tiuj belaj fotoj, kiujn vi admiras en interreto aŭ en ĵurnaloj, estis pli aŭ malpli postredaktitaj. La afero estas nur pri tio, kiomgrade oni intervenu en la foton? Ĉu foto, kie preskaŭ ĉiu elemento estis ŝanĝita estas ankoraŭ foto? Fakte ĝi jam estas komputila grafiko farita surbaze de foto, ĉu ne? Sed multaj prezentas ĝin kiel foton gajnante miron kaj aprezon. Ĉu tio estas trompo? Malfacile diri. Ĝis kiu grado modifo estas akceptebla, kaj de kiu jam ne? Kaj kion signifas, ke ne? Se oni aldonas grandan lunon al la foto, ĉu ĝi ĉesas esti foto?

Lasante tiun malfacilan temon, mi transiras al komputila grafiko. Ĉi tie de la komenco afero estas klara, ĝi estas kreita delakomence de grafikisto. Kaj tamen ne estas tiel, ke nuntempaj farantoj de ekz. animacioj desegnas permane bildon post bildo sur la ekrano. Multon faras por ili komputilo, pli kaj pli kapabla, pli kaj pli inteligenta. Kaj ĉi tie ĝi eniras - la plej granda revolucio en lastatempa tekniko - Artefarita Intelektu.

Ĝi akceptas ĉiujn penajn taskojn, kiujn devis fari ĝis nun la grafikisto, diligenta manipolanto de Photoshop

Arto kreita helpe de Artefarita Intelektu

aŭ simila komplika komputila programo. Sed ankaŭ ĝi kaŭzas amason da moralaj dilemoj.

Kiam mi komencis mian aventuron kun Photoshop, por disigi la objekton de la fono oni bezonis fari tre penan kaj precizan taskon desegni la randon. Nun oni faras tion per unu klako, la komputilo faras ĝin anstataŭe.

Pri tiaspeca progreso tamen verŝajne neniu protestus. La problemo komenciĝas, kiam la komputilo mem decidas, kiel aspektu la bildo, kaj kreas ĝin anstataŭ la grafikisto. Kaj faras tion ofte ege bone...

Kaj jen ni havas tian situacion. Estas la pentristo, kiu desegnis pene la bildon permane. Estas la fotisto, kiu iris malproksiman lokon por foti taŭgan scenon en taŭga tempo kaj poste pene redaktis ĝin. Estas grafikisto, kiu longe lernis manipuli softvarojn por krei bildon. Kaj la artan konkurson venkas la plene komputila arto, kiun AI verkis ene de kelkaj sekundoj! Nia sento de justeco bojliĝas, ĉu ne?!

Konsultitaj fontoj: <http://www.delbarrio.eu/blo/2022/12/arta-inteligento-en-esperanto/> - <https://www.fb.com/aleksandra.watanuki> - <https://chat.openai.com/> - <https://www.bing.com/>

Yves Nevelsteen

MOVADO

ESPERANTONIEUWS

WERELDRECORD MEERTALIG VOORLEZEN

In de bibliotheek Bib Sophia in Schaarbeek is op 26 februari het Guinness Wereldrecord Meertalig Voorlezen ('most languages used in a reading relay') gebroken. Kinderen en ouders van scholen in de buurt lazen het boek 'Meneer René' van gevierd jeugdacteur Leo Timmers in 65 verschillende talen. Het vorige wereldrecord stond op naam van Qatar, met 55 talen.

De wereldrecordpoging was een initiatief van de Bib Sophia, de Schaarbeekse scholen en vzw Foyer. In elk van de 65 talen werd één zin voorgelezen van het boek, en tussen de talen mocht er maximum tien seconden wachttijd zijn. De Brusselse Esperantoclub heeft ervoor gezorgd dat de zin ook in het Esperanto werd voorgelezen.

Een jury van experts, bestaande uit professoren en medewerkers van de universiteiten van Gent, Antwerpen, Brussel, en Louvain-la-Neuve, en professionele vertalers van de Europese instellingen, oordeelde of de taal correct was.

Bron: <https://www.bruzz.be/>

NOVA JUNA ESPERANTOKLUBO EN BRUSELO

La 15-an de februaro 2023, 12 personoj el ULB (Brusela Libera Universitato, franclingva), el VUB (Brusela Libera Universitato, nederlandlingva) kaj el EBG (Esperantista Brusela Grupo) kunvenis en VUB je invito de Kristin Tytgat (VUB). La gvidanto de la renkontiĝo estis Adam Brooking, iama VUB-studento

kaj nuna instruisto de Esperanto en EBG. La duono de la grupo konsistis el junaj studentoj. Ili konatiĝis dum la lasta IJK en Nederlando. Inter ili plej aktivas Atiljo, juna inĝeniera studento de ULB. La komuna lingvo inter la ĉeestantoj estis Esperanto. Dum la kunveno okazis la fondo de universitata Esperanto-grupo de la du universitatoj. Ĝia nomo estos KLUBO, akronimo de Klubo de la Libera Universitato de Bruselo. LUBO estas vorto por ULB kaj VUB. Celu de Klubo:

1. Disvastigi la lingvon en ambaŭ universitatoj: organizi lingvokursojn, prelegojn, enkondukojn kaj babiltablojn.
2. Agadi ekster la universitato: organizi fulmkursojn en bazaj kaj mezgradaj lernejoj.
3. Sentemigi homojn al lingvokulturaj problemoj kaj lingvaj rajtoj. Interesa temo en la multlingva urbo Bruselo kaj studobjekto en VUB.
4. Organizati kulturajn interŝanĝojn pere de Esperanto: eble en Erasmus+projekto.
5. Organizati studentajn kantvesperojn, renkontiĝojn pri folkloraj, dialektoj ktp.

Kristin Tytgat

VAN KOOTEN EN DE BIE

Televisiemaker Wim de Bie is onlangs op 83-jarige leeftijd overleden. Hij was al langere tijd ernstig ziek. "Hij was een satiricus en zijn observaties waren scherp, gevat en ironisch, maar nooit cynisch of grof. Wel vooruitziend", schreef de VPRO over de Bie. Wat weinig mensen weten is, dat Van Kooten en De Bie in 1972 een twintigdelige cursus Esperanto schreven voor de TELEAC. Hierin speelden zij de schipbreukelingen Kornelio en Vilhelmo, die, aangespoeld op het eiland Mop, de werelddtaal Esperanto ontwikkelden.

De televisie-afleveringen zijn niet bewaard gebleven, maar er bestaat wel een lp-box met vijf lp's en een cursusboek. Op de website van Esperanto Nederland kan je naar geluidsfragmenten luisteren en de cursusboeken downloaden.

<https://mallonge.net/debie>

METROPOLITENO VAN VLADIMIR VARANKIN

Vitalij Zorinis is een Russisch ingenieur die de metrobouw in Berlijn bestudeert om te bezien in hoeverre de Duitse aanpak overgenomen kan worden door de Russen. Hoewel Varankin kritisch is op het sovjetregime, wordt hij in Moskou, soms enthousiast, soms wantrouwig, als een echte communist gezien en daarom uiteindelijk opgepakt. Terug in de Sovjet-Unie krijgt hij te maken met de bureaucratie en corruptie die in het ambtelijk apparaat in Moskou heersen. Varankin beschrijft de zuiveringen in de partij-kern die in 1929 plaatsvonden.

Weinig kon Varankin, die *De metro* schreef in het Esperanto, bevroeden dat hijzelf in 1938 slachtoffer zou worden van de door Stalin in gang gezette zuiveringen, waardoor ook andere bekende esperantisten omkwamen. Hun contacten met buitenlanders in een 'vreemde' taal maakten hen bij voorbaat verdacht.

De roman staat vol levendige dialogen en prachtige beschrijvingen van situaties, landschappen en manifestaties die in die tijd plaatsgevonden hebben. Bovenal geeft *De metro* een interessante inkijk in de leefsituatie en denkwereld van Russen en Duitsers aan het eind van de jaren twintig.

De roman *Metropoliteno* verscheen in 1933 bij een Esperanto-uitgever (EKRELO) in Amsterdam. William Auld noemde het vele decennia later een 'vergeten meesterwerk' en zette het indertijd in een lijst van vijftig eminente werken die in het Esperanto zijn geschreven in de honderd jaar van zijn bestaan. Tegenwoordig kan de lezer dit boek lezen, nadat het in 1977 in Kopenhagen is gepubliceerd. "Omwille van politieke omstandigheden heeft de roman nauwelijks de echo gekregen die hij verdiende", zo verklaart de tekst op de kaft van de tweede uitgave. Die 'politieke omstandigheden' slaan op de vervolging van esperantisten onder Stalin.

Voor het eerst is er nu ook een Nederlandse vertaling beschikbaar. Het boek is uit het Esperanto vertaald door A. Kooij - van Holst en gecontroleerd door Bert de Wit. Grafische vormgever: Terry Vogelaar. De Esperanto-uitgave is te bestellen bij de boekendienst van de Vlaamse Esperantobond. De Nederlandse versie is nog niet als boek te bestellen, maar zodra het boek verschenen is, zal dit op deze website bekend worden gemaakt. Wel is het in pdf te lezen op de website van Esperanto Nederland. <https://mallonge.net/demetro>

MEERTALIGE GRATIS EN VRIJE ONLINE STRIP

Pepper&Carrot is een open source webstripreeks door de Franse tekenaar David Revoy. De serie is opgebouwd uit kleine afleveringen over tienerheks Pepper en haar rosse kat Carrot. De verhalen zijn bedoeld om voor iedereen toegankelijk te zijn, en bevatten dan ook geen geweld en worden vertaald

naar meer dan 28 talen, waaronder het Esperanto.

Revoy maakt de stripreeks uitsluitend met vrije software, zoals Krita en Inkscape. Voor elke afbeelding worden de Krita-bronbestanden beschikbaar gemaakt.

<https://www.peppercarrot.com/eo>

CLUBPROGRAMMA'S

Tenzij anders vermeld zijn alle vergaderingen gratis en voor iedereen toegankelijk. Let wel dat de meeste activiteiten in het Esperanto plaatsvinden. Uiteraard zijn we steeds bereid geïnteresseerde bezoekers in het Nederlands te woord te staan. **Actuele info** i.v.m. cursussen en bijeenkomsten in België: <https://be.esperanto.events>

ANTWERPEN – La Verda Stelo, Esperanto

Antwerpen vzw esperanto.be/antwerpen
Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Lange Beeldekensstraat 169, 2060 Antwerpen. Op vrijdagavond om 20.00 uur organiseren we vaak een voordracht via Zoom, in samenwerking met de Londense Esperantoclub (LEK). Deze kan je van thuis uit volgen, of samen met anderen op groot scherm in het Esperantohuis.

Sinds november 2022 vinden er ook regelmatig bijeenkomsten plaats op zondagnamiddag. Wil je op de hoogte gehouden worden van de activiteiten van de Antwerpse club? Stuur een e-mail naar esperanto-antwerpen@esperanto.be

Vrijdag 5 mei: 20.00u Clubavond. Het programma is nog niet gekend.

Zondag 14 mei: 14.00-17.00u Aangenaam samenzijn. We nodigen iedereen uit om onze club te bezoeken.

Vrijdag 19 mei: 20.00u Voordracht van Martin Hue (VK) i.s.m. LEK via Zoom. Het onderwerp is nog niet gekend.

Vrijdag 26 mei: 20.00u Clubavond. Het programma is nog niet gekend.

Zondag 28 mei: 20.00u [Invito por fari biciklan ekskurson en bela regiono de Kruibeke. Kontakto Eddy Van den Bosch \(eddyvdbosch@belgacom.net\), se vi interesigas.](#)

BRUGGE- Paco kaj Justeco esperanto.be/brugge
Heidi Goes. heidi.goes@gmail.com of Roland (050 33 00 04). Elke maandag om 19.45u: beginnerscursus Esperanto o.l.v. Johan Van Eenoo in het lokaal dienstencentrum Ter Leyen, Kroosmeers 1, 8310 Brugge.

BRUSSEL - Esperantista Brusela Grupo vzw esperantobruselo.org
Bijeenkomsten in Cultuurcentrum De Pianofabriek (Fortstraat 35, 1060 Sint-Gillis), lokaal Casablanca 2, telkens op een dinsdag van 18.30 uur tot 20.00 uur.

De groep organiseert ook cursussen voor beginners en gevorderden op dinsdagavonden. Info over lezingen en bijeenkomsten bij Nikolao de Buyl, nikolao@esperantobruselo.org, tel. 0478 382 981.

Dinsdag 2 mei: Paroliga vespero laŭ temo.

Dinsdag 9 mei: Paroliga vespero laŭ temo.

Dinsdag 16 mei: Prelego de Bernard-Reĵis LARUE pri Kartografio (9): Brabanta skolo (1)

Dinsdag 16 mei: Prelego de Marc Demonty pri "la kukolo kaj aliaj kantbirdoj".

Dinsdag 30 mei: Paroliga vespero laŭ temo.

Zaterdag 3 juni: Promenado por observi kaj aŭskulti birdojn en Dilbeek-o, poste Babilemaj Spagetoj. Ni tagmanĝos en loko ankoraŭ difinenda. Bv. nepre rezervi la tagmaĝon ĉe Nikolao plej laste la ĵaŭdon tagmeze.

Dinsdag 6 juni: Paroliga vespero laŭ temo.

Dinsdag 13 juni: Prelego de Bernard-Reĵis LARUE pri Kartografio (9) : Brabanta skolo (2)

Dinsdag 20 juni: Prelego de Bernard-Reĵis LARUE pri: Pacistoj kiuj estis esperantistoj. La prelego okazos en De Pianofabriek kaj samtempe rete per Zoom.

Believe de evolutie van onze kalender te controleren op onze webpagina: esperantobruselo.org

GENT- La Progreso esperanto.be/gent
Clubvergadering in ons lokaal La Progreso, Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge. Iedere vierde vrijdag van de maand om 20.00 uur. Inlichtingen bij Katja Lödör, tel. 09 230 16 77. Sinds kort nemen we twee keer per maand deel aan TaalcaféMundial. Opgelet: op voorhand inschrijven via de website is noodzakelijk. <https://www.taalcafemundial.gent>

Dinsdag 9 mei: 20.00-22.00u Deelname van esperantisten aan TaalcaféMundial.

Donderdag 25 mei: 20.00-22.00u Deelname van esperantisten aan TaalcaféMundial.

Vrijdag 26 mei: 19.45-22.30u Evi Van Hamme houdt een voordracht over het Arabisch schrift en alfabet.

Zondag 4 juni 11.00: Cultuur- en wandelbeleving te Gent. Samenkomst aan de Sint-Pietersabdij voor een bezoek aan de tentoonstelling over de fotograaf van de krant "De Morgen", Filip Claus. In de namiddag wandeling naar en bezoek aan de botanische tuin en serres van de universiteit, eventueel gevolgd door een mogelijkheid samen te eten. Verdere details zullen te vinden zijn op Eventa Servo.

KALMTHOUT- La Erikejo laerikejo.wordpress.com mireillestorms@hotmail.com

Bijeenkomsten in Heide-Kalmthout, elke derde donderdag van de maand. *Voorlopig komt de groep samen in 't Centrum Heide, Heidestatieplein 8, Heide-Kalmthout.*

Donderdag 18 mei: 16.00-18.00u RIEN gidst ons doorheen bos en taverne aan de Abdij van Ossendrecht (Nederland).

Donderdag 15 juni: 16.00-18.00u We spelen samen petanque en het bestuur trakteert op een lekker ijsje.

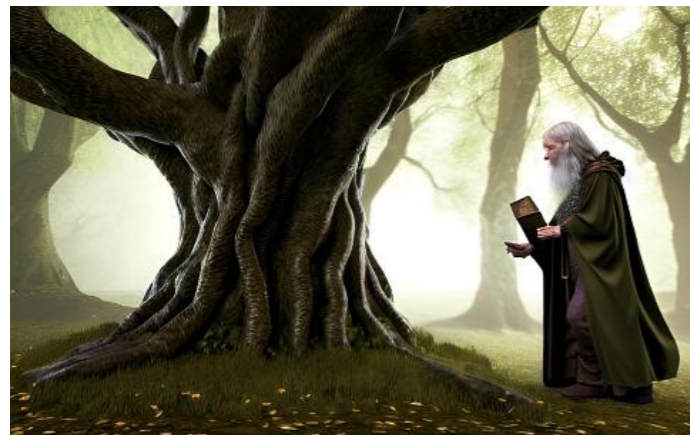
KORTRIJK- Koninklijke Esperantogroep La Konkordo esperanto-kortrijk.info piet.glorieux@gmail.com - esperantokortrijk@hotmail.com Hybride bijeenkomsten, meestal met deelname van een of meerdere buitenlandse esperantisten. Bijeenkomsten in het Groeningeheim, Passionistenlaan 1 te Kortrijk.

Dinsdag 23 mei: 19.30-21.30u Bijeenkomst.

Dinsdag 27 juni: 19.30-21.30u Bijeenkomst.

LEUVEN- Esperanto 3000 esperanto3000.be leuven@esperanto.be Bijeenkomsten bij Chez Konsilo, Albert Stainierstraat 1, Leuven

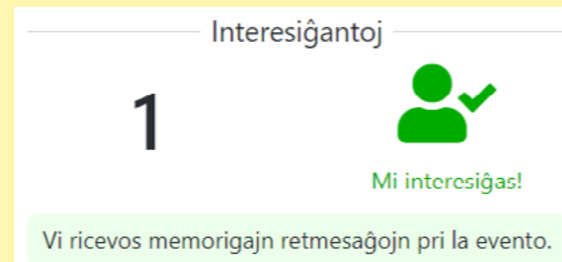
Woensdag 24 mei: 19.00-21.00u Obskuraj rakontoj. We gaan samen detective spelen en misdaden oplossen.

Woensdag 7 juni: 17.00-19.00u Voordracht over druïdisme door Viviane Tits. Zijn er nog druïden in 2023? Wat doen ze? Viviane zal het hebben over de druïden en hun relatie met de natuur.

Por informi flandrajn interesitojn kiuj "ankoraŭ ne" parolas Esperanton, ni publikigas la programon de la lokaj kluboj sur ĉi tiuj paĝoj en la nederlanda. Aperas en Horizon-taal informoj nur pri Flandrio kaj Bruselo. Aktualan esperantlingvan superrigardon de ĉiuj belgaj kursoj, prelegoj kaj eventoj vi trovos en **be.esperanto.events** Ekzistas tri aktivaj kluboj en Valonio: en Charleroi (<https://esperanto.be/charleroi>), Lieĝo (<https://esperanto.be/liege>) kaj Verviers (<https://esperanto.be/verviers>). Esperantistoj tamen ne konas landlimojn. Vizitu ankaŭ foje la klubon de Eindhoven (<https://eke.dse.nl>) kaj Lille (<https://nordafrancio.fr>). En la Internacia Kalendaro de Eventa Servo (<https://eventaservo.org/kalendaro>) vi trovos liston de la ĉefaj Esperanto-eventoj en la tuta mondo. Bonan amuziĝon!

Ĉu vi jam scias, ke Eventa Servo de UEA povas aŭtomate sendi al vi memorigajn mesaĝojn pri Esperantokunvenoj kaj -eventoj? Registriĝu en la retejo <https://eventaservo.org> (jen instrukcia filmeto: <https://mallonge.net/es1>) kaj alklaku ĉe evento "Mi interesiĝas". Vi ricevos tri memorigajn retmesaĝojn: monaton, semajnon kaj du horojn antaŭ la komenco de la evento!

OOSTENDE -La Konko esperanto.be/oostende In Ontmoetingscentrum De Boeie, Kerkstraat 35. Flory Witdoeck, flory2@witdoeck.be, 059 70 29 14 Anne Brabant anne.brabant@telenet.be Germain Pirlot gepir.apro@telenet.be De conversatietafel Esperanto voor gevorderden o.l.v. Germain Pirlot gaat voorlopig niet meer door. **Maandag 15 en 22 mei:** 14.30-16.45u Bestuursvergadering + brainstormen over Multlingva Akcelilo.

PEER- Limburga Esperanto Asocio esperanto.be/limburg De Limburgse Esperanto Vereniging (LEV) organiseert activiteiten in het Cultuurcentrum 't Poorthuis, Zuidervest 2A, Peer. Info: henri.schutters@skynet.be **Zaterdag 21 mei:** Limburga tago in C-Mine in Genk. **Zondag 25 juni:** Kanovaren op de Dommel.

VERDAJ SKOLTOJ www.verdajskoltoj.net De Verdaj Skoltoj (Groene Scouts) bieden scouting zonder grenzen in het Esperanto aan. Deelnemers vanaf 12 jaar, ze komen uit Brussel, Vlaanderen, Wallonië, Frankrijk, Nederland, Luxemburg, Duitsland en soms zelfs van verder! We komen 6 tot 7 weekends per jaar samen en organiseren een kamp van één week in de zomer. Iedereen is welkom, het eerste weekend is gratis! Voorkennis van het Esperanto is niet noodzakelijk.

LINGVO

ARTIKELN OVER TAAL

ENGELSTALIGHEID: IS ER NOG WEL EEN WEG TERUG? Formeel is Engels nu vijf jaar de gesproken en geschreven taal op de "University of Twente", maar de landelijke politiek zet anno 2023 een tegenbeweging in. In een drieluik reconstrueert U-Today hoe de universiteit in woord en gebaar veranderde van 'Universiteit Twente' in 'University of Twente'. In deel 3: waarom ging de UT zo massaal over op Engelstaligheid? En hoe staan we er anno 2023 voor, nu er opnieuw externe kritiek de kop opsteekt? <https://mallonge.net/utoday23>

MASTER INGENIEURSWETENSCHAPPEN ENKEL IN HET ENGELS? VLAAMSE REGERING ZEGT NEEN. Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) heeft vorige week meerdere aanvragen van universiteiten geweigerd om anderstalige opleidingen aan te bieden. Zo'n studierichting kan aangeboden worden mits er een Nederlandstalige tegenhanger is. Aan die voorwaarde wordt volgens de minister niet altijd meer voldaan. <https://mallonge.net/vlaamse23>

VLAAMSE SLACHTOFFERS 22/3 MOETEN ZELF DOCUMENTEN VERTALEN. Er heerst grote consternatie onder de Nederlandstalige slachtoffers op het terreurproces. Ze hebben van de griffie te horen gekregen dat ze alle documenten waarmee ze hun schade bewijzen, zelf moeten laten vertalen naar het Frans. <https://mallonge.net/vertalen23>

SWAHILI STEEKT KOLONIALE TALEN IN AFRIKA VOORBIJ. *Experts zien dat Swahili almaar populairder wordt over het hele Afrikaanse continent. Wordt die taal de nieuwe lingua franca?* Meer dan zestig jaar nadat de meeste Afrikaanse landen zich van het koloniale juk bevrijd hadden, klinken de voormalige bezetters nog door in de belangrijkste voertalen. Ongeveer de helft van het continent gebruikt het Engels als een van de officiële talen; de taal waarin media berichten, de overheid communiceert en zakenlui deals sluiten. Iets minder dan de helft van de landen gebruikt het Frans, een handjevol het Portugees en eentje het Spaans (Equatoriaal-Guinea). De grootste Franstalige steden ter wereld

bevinden zich zelfs in Afrikaanse landen. Sterker nog, Kinshasa, de hoofdstad van de Democratische Republiek Congo, overtreft Parijs als de grootste Franstalige stad ter wereld. Maar de Europese talen verliezen aan populariteit. Marokkaanse studenten voeren campagne tegen het gebruik van Frans op scholen. En ook Engelstalige Afrikaanse landen stappen in het onderwijs over op Afrikaanse talen. 'Wie wil afkomen van onderdrukkers, moet beginnen bij het onderwijssysteem. En dat is sterk verbonden met taal', zegt de Leidse docent African studies Annachiara Raia. Kenia opende een afrocentrische basisschool en schrapte daar het Engels en de verplichte schooluniformen uit de Britse tijd. In plaats daarvan stimuleren de oprichters traditionele haar- en klederdracht. Nigeria introduceerde eind vorig jaar een nieuw systeem waarbij kinderen de eerste zes jaar van de basisschool verplicht in hun moedertaal les krijgen. Dat stuitte direct op hevig verzet: het West-Afrikaanse land kent meer dan zeshonderd talen, wat de uitvoering van de maatregel erg lastig maakt. Daarnaast is Engels voor veel stedelijke Nigerianen uit de middenklasse de voertaal en van groot belang in de internationale miljoenenstad Lagos. Sommige inwoners in de economische hoofdstad spreken niet eens een lokale taal.

Taalkundigen zien een toename van het gebruik van het Swahili en voorspellen dat het de nieuwe lingua franca kan worden. De taal is met 200 miljoen sprekers de meest gebruikte Afrikaanse taal en dient als 'brugtaal' voor de vele andere Afrikaanse talen. Het is een samensmelting van een dialect geboren uit Bantu, gesproken in Zuidelijk-, Centraal- en Oost-Afrika, en Arabische talen. Oorspronkelijk verspreid door Arabische handelaren aan de Oost-Afrikaanse kust, ontleent Swahili 40 procent van de woorden aan het Arabisch. Dankzij de Duitse missionaris Johann Ludwig Krapf werd de taal vanaf de 19de eeuw niet langer geschreven in het Arabische, maar in het Latijnse schrift.

Bron: De Standaard. Het hele artikel lezen? Dat kan op <https://mallonge.net/swahili>

Meer artikelen over taal kan je vinden op www.benelukso.eu

VERSLAG GESCHREVEN DOOR CHATGPT

Ik heb aan ChatGPT gevraagd om me te helpen om een verslag te schrijven van een activiteit in de Esperantoclub van Leuven. Dat ging als volgt:

YN: Ik heb zelf nu geen tijd. Kan jij mij helpen met het schrijven van een verslag? Schrijf een verslag voor een magazine in het Esperanto op basis van deze gegevens uit Eventa Servo:

Titolo: Ludo: La Granda Vojaĝo Dato: 15 februaro 2023 Horoj: 18:30 - 21:30 (CET) Ni ludos la societan tabulludon "La Granda Vojaĝo". We spelen het gezelschapsspel "La Granda Vojaĝo". Ni kune vespermanĝos supon kaj/aŭ vegetaran paston. Se vi volas kunmanĝi, aliĝu ĉe Lode. Supo kaj pasto kostas po 3 eŭroj. Hodiaŭ ni ludos la societan tabulludon La Granda Vojaĝo, kreitan de Lode Van de Velde. La celo: kiel la unua prelegi en 5 eŭropaj urboj. SED: diversaj okazaĵoj povas helpi, aŭ ĝuste malhelpi vin. Ni promesas ke estos streĉa vespero! Bonvenas ankaŭ komencantoj! Er waren zo'n 15 aanwezigen, het eten was lekker en er waren zelfs twee gasten uit Mexico. Voor Catherine was het haar allereerste Esperantobijeenkomst.

Ja, natuurlijk! Ik kan je helpen met het schrijven van een verslag voor een magazine in het Esperanto op basis van de gegevens die je hebt gegeven:

De bijeenkomst "Ludo: La Granda Vojaĝo" vond plaats op 15 februari 2023 van 18:30 tot 21:30 (CET). De deelnemers speelden het gezelschapsspel "La Granda Vojaĝo" en aten samen soep en/of vegetarische pasta. Als iemand wilde mee-eten, kon hij zich aanmelden bij Lode. De soep en pasta kostten elk 3 euro. Het doel van het spel was om als eerste te spreken in vijf Europese steden. Diverse gebeurtenissen kunnen je echter helpen of juist hinderen om je doel te bereiken.

Er waren ongeveer 15 mensen aanwezig op de bijeenkomst en het eten was erg lekker. Er waren zelfs twee gasten uit Mexico! Voor Catherine was het haar allereerste Esperantobijeenkomst en ze leek er erg van te genieten.

Het spel "La Granda Vojaĝo" is gemaakt door Lode Van de Velde en is een gezelschapsspel. Het doel van het spel is om als eerste te spreken in vijf Europese

steden. Diverse gebeurtenissen kunnen je echter helpen of juist hinderen om je doel te bereiken. Ik hoop dat dit helpt! Laat me weten als je nog meer hulp nodig hebt.

YN: Kan je het verslag vertalen naar het Esperanto?

Ja, natuurlijk! Hier is de vertaling van het verslag naar het Esperanto:

La kunveno "Ludo: La Granda Vojaĝo" okazis la 15-an de februaro 2023 de 18:30 ĝis 21:30 (CET). La partoprenantoj ludis la societan tabulludon "La Granda Vojaĝo" kaj manĝis kune supon kaj / aŭ vegetaran paston. Se iu volis kunmanĝi, li povis aliĝi ĉe Lode. La supo kaj pasto kosis po 3 eŭroj. La celo de la ludo estis paroli unua en kvin eŭropaj urboj. Tamen diversaj eventoj povas helpi aŭ malhelpi vin atingi vian celon.

Ĉirkaŭ 15 homoj partoprenis en la kunveno kaj la manĝaĵo estis tre bongusta. Eĉ du gastoj el Meksiko estis tie! Por Catherine estis ŝia unua Esperantokunveno kaj ŝi ŝajnis ĝui ĝin tre. La ludo "La Granda Vojaĝo" estas farita de Lode Van de Velde kaj estas socia tabulludo. La celo de la ludo estas paroli unua en kvin eŭropaj urboj. Tamen diversaj eventoj povas helpi aŭ malhelpi vin atingi vian celon. Mi esperas ke tio helpas! Bonvolu sciigi min se vi bezonas plian helpon.

ChatGPT / Yves Nevelsteen

P.S.: is het jou ook opgevallen dat ik mijn vraag aan Chat GTP tweetalig heb gesteld, en dat er netjes eentalig wordt geantwoord? De technologie is als sciencefiction in de praktijk; het is ongelooflijk!

Stel zelf eens een vraag aan ChatGPT i.v.m. het Esperanto (of een ander onderwerp!). Dat doe je als volgt:

1. Open je internetbrowser
2. Surf naar chat.openai.com
3. Maak een OpenAI-account aan
4. Log in
5. Typ onderaan je vraag

15/3: Wandeling in Wijngaardberg in Rotselaar

15/2: Spel La Granda Vojaĝo in Leuven

IFEF-congres: de laatste loodjes...

Een Amerikaans esperantist op bezoek in Antwerpen

Meer foto's kan je vinden op www.benelukso.eu/bitarkivo

EVENTOJ

24 JUNI: CULTURELE DAG IN MAASTRICHT

De jaarlijkse culturele dag vindt dit jaar plaats in de prachtige vestingstad Maastricht. Esperanto Nederland nodigt al haar leden uit om deel te nemen, maar niet-leden zijn zeker ook welkom.

Mosa Trajectum, zoals de Romeinen de Limburgse hoofdstad noemden, maakt aanspraak op de titel "Oudste stad van Nederland". De stad kent dan ook een lange historie en beschikt over talrijke bezienswaardigheden. Sterker nog, Maastricht telt zelfs de meeste rijksmonumenten, na Amsterdam.

Ook recent schreef de stad nog geschiedenis: op 7 februari 1992 werd met 'Het verdrag van Maas-tricht' de Europese Unie een feit. Tijdens de dag is er natuurlijk volop aandacht voor het Esperanto, maar maken we ook kennis met de unieke culturele identiteit van Maastricht.

PROGRAMMA

De dag begint met een stuk Limburgse vlaai en een bezoek aan het prachtige Drukkunstmuseum, dat onder meer over een historische drukkerij en een grafisch atelier beschikt. Hier horen we over het bijzondere verhaal van concurrerende schrijfateliers die de komst van de drukkers lang tegenhielden. Daarnaast leren we over de historische drukkerstraditie die de stad kende. Een tolk zal tijdens de rondleiding vertalen naar

La ĉiujara Kultura Tago okazos ĉi-jare en la belega fortika urbo Maastricht. Esperanto Nederland invitas ĉiujn membrojn partopreni, sed certe ankaŭ ne-membroj estos bonvenaj.

Mosa Trajectum, kiel la Romianoj nomis la limburgan ĉefurbon, pretendas esti la 'plej malnova urbo de Nederlando'. Pro tio la urbo havas longan historion kaj havas multajn vidindaĵojn. Fakte, Maastricht havas la plej multajn naciajn monumentojn, neatentante Amsterdamo. Ankaŭ freŝdata memorinda evento okazis en la 7-a de februaro 1992: la fondiĝo de Eŭropa Unio per Traktato de Maastricht.

En la tago ni kompreneble dediĉos atenton al Esperanto, sed ankaŭ al la unikaj kulturaj kvalitoj de la urbo.

PROGRAMO

La tago komenciĝos per peco de limburga kuko kaj vizito en belega Presarta Muzeo, kiu inkluzivas historian presejon kaj grafikan studion. Tie ni aŭdos pri la eksterordinara rakonto de konkurantaj verkistaj atelieroj, kiuj longe kontraŭis presistojn. Krome ni lernas pri la historia presa tradicio en la urbo. Dum la ekskurso interpretisto tradukos en Esperanton. Poste ni promenos preter la plej belaj lokoj en la urbo. La vojplano kaj informoj pri la

het Esperanto. Vervolgens wandelen we langs de mooiste plekken van de stad. De routebeschrijving en informatie over de bezienswaardigheden zijn in het Esperanto. Via het Stokstraatkwartier en de Graanmarkt komen we uit bij de indrukwekkende Helpoort. Verder zien we onder meer het Pesthuys en de Leeuwenmolen.

De lunch zal plaatsvinden in het sfeervolle café De Preuverij. Vervolgens gaat de wandeling verder via het stadspark naar onze laatste locatie, Athos. We komen onder meer langs de Tapijnkazerne, de Berenkuil en de Kazematten in het Waldeckpark. Bij aankomst in Athos staat koffie en gebak klaar en zal Abel Massiala voor ons optreden. Naast het Esperanto zingt hij ook in het Frans en verschillende Afrikaanse talen. Na het programma zal in Athos een gezamenlijk diner plaatsvinden. Dit is optioneel.

Kortom, het belooft weer een interessante en gevarieerde dag te worden in een ongedwongen en gezellige sfeer.

AANMELDEN

De eigen bijdrage is € 20 voor leden en € 25 voor niet-leden. Het avondeten is optioneel en kost € 20. Zet deze dag snel in je agenda en meld je uiterlijk voor 9 juni aan via esperanto-nederland.nl

Deelname is definitief als de betaling is voldaan.

PRAKTISCHE INFORMATIE

Natuurlijk hopen we op stralend weer, maar neem voor de zekerheid een paraplu mee.

De wandeling is ongeveer twee kilometer lang. Zorg dus voor stevige schoenen.

Kom op tijd, gezien de gereserveerde locaties.

LOCATIES

Drukkunstmuseum: Jodenstraat 22

De Preuverij: Kakeberg 6

Athos: Athoslaan 12a

We kijken ernaar uit.

vidindaĵoj legeblas en Esperanto. Laŭ Stokstraat-kvartalo kaj Graanmarkt ni atingos la imponan Helpoort (laŭvorte: Infera Pordo). Ni vidos interalie ankaŭ la Pestodomo kaj Leeuwenmolen (Leona Muelilo).

La tagmanĝo okazos en la etosplena kafejo De Preuverij (La Gustumejo). Poste la promeno daŭrigos tra la bela urba parko al la lasta loko: Athos. Ni preterpasos Tapijnkazerne, Ursa Foso kaj la kazematoj en Waldeck-parko. Alveninte en Athos, ni ĝuos kafon kaj kukaĵojn, kaj Abel Massiala donos prezentadon. Krom en Esperanto li kantos ankaŭ en la franca kaj en pluraj afrikaj lingvoj. Post la programo okazos en Athos komuna vespermanĝo. Tio estas laŭvola.

Resume la tago promesas esti interesa kaj varia, en etoso libera kaj agrabla.

ALIĜI

Partopreno kostas 20 EUR por membroj kaj 25 EUR por ne-membroj. Vespermanĝo estas laŭvola kaj kostas 20 EUR. Notu la daton en vian agendon, kaj aliĝu ne pli malfrue ol la 9-a de junio 2023.

Vidu la retejon de esperanto-nederland.nl

Partopreno estas definitiva kiam la sumo estas pagita.

PRAKTIKAJ INFORMOJ

Kompreneble, ke ni esperas brilan veteron, sed ĉiaokaze kunportu pluvombrelon.

La promeno estos ĉirkaŭ du kilometrojn longa. Do zorgu pri konvenaj ŝuoj.

Bv. alveni ĝustatempe, konsiderante la rezervitajn lokojn.

LOKOJ

Presarta Muzeo: Jodenstraat 22

De Preuverij: Kakeberg 6

Athos: Athoslaan 12a

Ni antaŭĝojas.

Meer info over dit evenement kun je vinden op <https://mallonge.net/kt23>

EVENTOJ

AKTIVAS LA LIMBURGA ESPERANTO-ASOCIO!

Kunprenu rezervajn vestaĵojn, ĉar post la kanuado, ni kune manĝos sur teraso en Valkenswaard. Anoncu vin ĉe [limburg@esperanto.be](mailto: limburg@esperanto.be). Detaloj aperos poste en nia retejo kaj en eventaservo.org

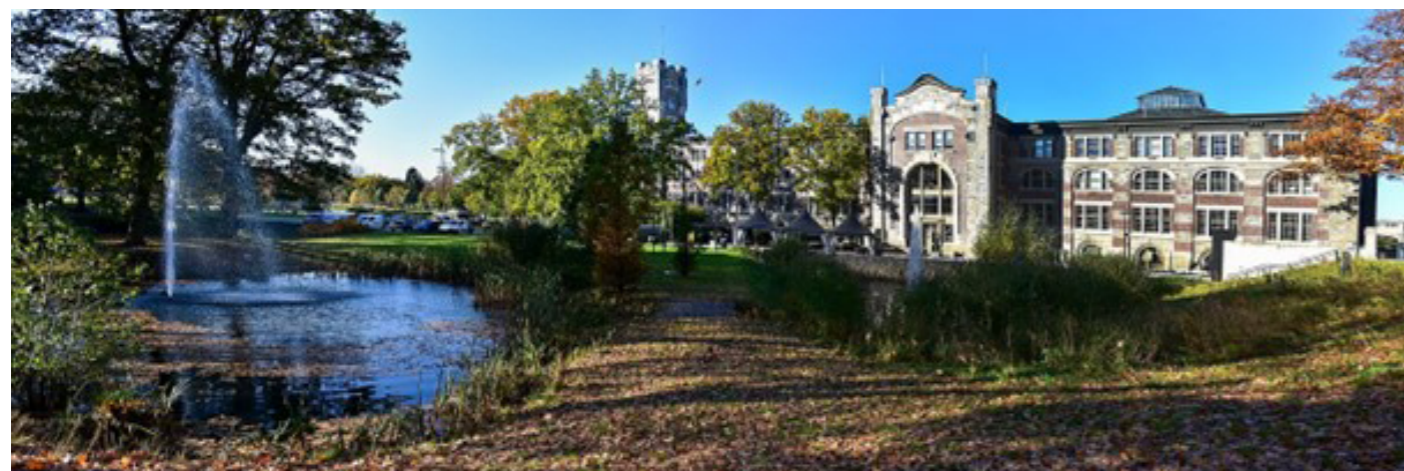
Zamenhoffesto: sabato, la 16-a de decembro
Laste, LEA ankaŭ organizos la tutbelgan Zamenhof-feston. Okazos en Thorpark, Genk (Ankaŭ konata kiel B-Mine) Tie ni kune manĝos, vizitos la muzeon "Mijnverleden" (Mineja historio) kaj ni ĝuos du limburgajn muzikistojn kiuj ludos gitaron kaj kantos en Esperanto. Kompreneble restas sufiĉe da tempo por paroli kun viaj belgaj amikoj. Pli da informoj sekvos kelkajn monatojn antaŭe.

An Olijslagers

La membroj de LEA estas ege aktivaj ĉi-jare. Krom la normalajn monatajn kunvenojn, ili organizos ankaŭ aktivecojn por ĉiuj esperantistoj kiuj volas partopreni. Jen la datoj. Metu ilin en vian kalendaron kaj anoncu vin.

La fama Limburga Tago: dimanĉo, la 21-a de majo
Ni kunvenos en C-Mine, Genk. Inter 10:30 kaj 11:00 ni akceptos vin. Antaŭ la pikniko ni vizitos la konstruaĵon. La pikniko okazos ekstere se eblas sur teraso en C-mine. Poste ni promenos en la ĉirkaŭaĵo aŭ vizitos muzeon. Eble vi kuraĝas grimpi sur mineja ŝafto. Vespere ni kune manĝos en restoracio (por tiuj kiuj volas) Anoncu vin ĉe [limburg@esperanto.be](mailto: limburg@esperanto.be). Detaloj poste aperos en nia retejo kaj eventaservo.org

Kanuado sur la Dommel: dimanĉo, la 25-a de junio
Por la sportuloj inter ni, LEA organizas kanuadon sur la Dommel. Nun ni foriros de la P-Dijk en Bergeijk ĝis Valkenswaard (ambaŭ en Nederlando).

KALENDARO

WAT ZIJN JOUW REISPLANNEN VOOR DEZE ZOMER?

Op de Internacia Kalendaro van Eventa Servo vind je een overzicht van de belangrijkste Esperanto-bijeenkomsten wereldwijd. Ziehier een kleine selectie.

- **87-a Internacia Kongreso de Blindaj Esperantistoj** 3 - 11 junio 2023 en San Benedetto del Tronto (Italio). Seminario Erasmus+.
- **3-a Ĉemara Esperantista Amuza Feriado** 7 - 18 junio 2023 en Niechorze (Pollando). Feriado kun elementoj de laborgrupoj de cirklaj dancoj, instruade de Esperanto kaj interesa vespera programo: komuna kantado kun akompano de instrumentoj, prelegoj.
- **Polyglot Gathering** 14 - 19 junio 2023 en Teresin (Pollando). Kvartaga evento kun prelegoj, laborsesioj kaj sociumado por plurlingvuloj.
- **BEMI-semajno en la Esperanto-Stacio** 17 - 24 junio 2023 en Halbe (Germanio). BEMI invitas ĉiujn ŝatantojn de biciklado al evento kun biciklaj ekskursoj taŭgaj por ĉiu nivelo.
- **Promenado tra naturo kaj Vikipedio** 19 - 23 junio 2023 en Bouresse (Francio).
- **Roskilde Festivalo 2023** 24 junio - 2 julio 2023 en Roskilde (Danio). Grandega muzika festivalo kun teamo de Esperantistoj-volontuloj.
- **SEP-8: Somera Esperanto-Perfektigo** 7 - 15 julio 2023 en Herzberg am Harz (Germanio). Du 1-semajnaj lingvokursoj en Herzberg kun tuttaga uzo de Esperanto.
- **57-aj Baltiaj Esperanto-Tagoj (BET-57)** 15 - 22 julio 2023 en Ventspils (Latvio). La plej populara Esperanto-aranĝo en baltiaj landoj.
- **12-a Kultura Esperanto-Festivalo** 24 - 27 julio 2023 en La Chaux-de-Fonds (Svislando). Bonvenon en Svislando por ĝui de internacia Esperanto-kulturo.
- **44-a REF - Renkontiĝo de Esperanto-Familioj** 25 julio - 4 aŭgusto 2023 en Kastelo Greziljono en Baugé-en-Anjou (Francio). Tradicia aranĝo por familioj kun infanoj, kiuj uzas Esperanton kiel hejman lingvon. Samtempe kaj samloke okazos Tendaro de la Verdaj Skoltoj!
- **108-a Universala Kongreso** 29 julio - 5 aŭgusto 2023 en Torino (Italio). La kvaran fojon UK okazos en Italio. Samtempe kaj samloke okazos la 51-a Internacia Infana-adoleskanta Kongreseto. La temo de la kongreseto estas: "Sporto kaj Naturo".
- **56-a ILEI-kongreso por Esperantistaj Instruistoj** 5 - 12 aŭgusto 2023 en Lignano Sabbiadoro (Italio). Temo: "Instrui Esperanton en lernejoj".
- **79-a Internacia Junularo Kongreso (IJK)** 5 - 12 aŭgusto 2023 en Lignano Sabbiadoro (Italio). Ĉiujara kongreso de TEJO.
- **Videoluda semajnfino Ludo 2023** 18 - 21 aŭgusto 2023 en Halbe (Germanio). Anglalingva evento, sed kutime duono el la partoprenantoj parolas Esperanton!
- **7-a ABELO (Apud-Berlina Esperanta Ludado)** 25 - 28 aŭgusto 2023 en Berlino (Germanio). Semajnfina renkontiĝo por ludemuloj.

<https://eventaservo.org/ik>

MOVADO

TEJO KRIJGT BELANGRIJKE EUROPESE SUBSIDIE

De voorzitter van TEJO, Albert Stalin Garrido, kondigde onlangs aan dat de Europese Commissie hun aanvraag voor subsidie (uit het Erasmus+ fonds) heeft goedgekeurd. De Wereld-Esperanto-jongerenvereniging krijgt een subsidie van maar liefst 125.000 euro. De periode van financiële instabiliteit voor TEJO komt daarmee tot een einde.

Sinds vorig jaar, toen de vereniging de begrote 85.000 euro subsidie niet had ontvangen, verkeerde TEJO in een zware financiële crisis. Garrido kondigde aan dat het bestuur binnenkort een nieuwe begroting aan de commissie zal presenteren. Dit wordt de vierde begroting in amper twee jaar tijd.

De eerste prioriteit zal zijn om nieuwe medewerkers aan te werven. Met de subsidies wil het bestuur van TEJO daarnaast o.a. vrijwilligers betalen die een actieve rol spelen tijdens Esperantobijeenkomsten en meer geld voorzien voor een fonds dat de reiskosten van jongeren uit arme landen naar de jongerenbijeenkomst IJK betaalt.

Bron: <https://mallonge.net/tejosavita>

ChatGPT, wat is TEJO?

TEJO is een non-profit organisatie die het gebruik en de studie van Esperanto promoot en ondersteunt. TEJO staat voor "Tutmonda Esperantista Junulara Organizo" wat in het Nederlands "Wereld-Esperanto-jongerenvereniging" betekent. De organisatie werd opgericht in 1938 en heeft leden uit de hele wereld. De belangrijkste doelen van TEJO zijn het bevorderen van communicatie en culturele uitwisseling tussen jongeren uit verschillende landen en het bevorderen van vrede en begrip door middel van het gebruik van Esperanto. <https://tejo.org>

MOVADO

LA BENELUKSA KONGRESO OKAZOS EN BOUILLON

Jam notu la daton en via agendo: okazos en septembro grava aŭtuna renkontiĝo nepre ĉeestinda! La venonta Beneluksa Kongreso okazos en Bouillon de la 28-a de septembro ĝis la 1-a de oktobro. Invitas vin la Valona Esperanto-Asocio (V.Esp-o) malkovri la tute novan naturan parkon Semois kaj ĝui ĉi tiun grandiozan Ardenan naturon.

La programo promesas esti interesa kaj tre diversa: okazos ekskursoj, vidindaĵoj, historiaj malkovroj, kantad-atelieroj, prelegoj, koncertoj, kursoj, konversaciaj tabloj, ludoj ktp – ĉio en tradicia, amika kaj Esperanta etoso.

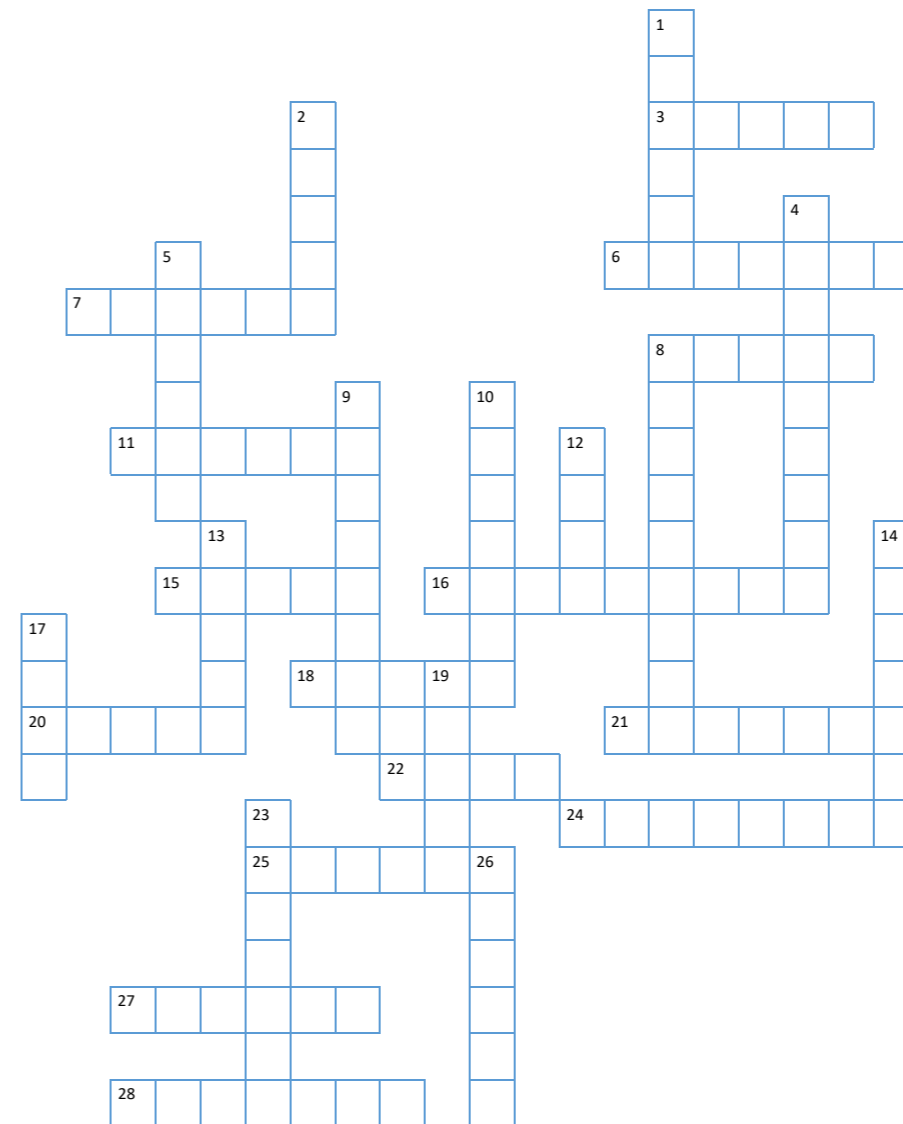
La kongreso okazos en la junulargastejo de Bouillon. Tio limigos nin al ĉirkaŭ sepdek partoprenantoj.

Do ne hezitu tuj rezervi vian lokon, rekte ĉe la retejo <https://benelukso.eu/kongreso>. Aŭ kontaktu unu el la organizantoj: Jean, Jean-Pol, Yves aŭ Valère. Bonvenon.

LUDO

WOORDPUZZEL

Horizontaal	Verticaal
3 Diarree	1 Schroef
6 Nachtmerrie	2 Kruin
7 Raadsel	4 Georgië
8 Staat	5 Wales
11 Nieten	8 Laddertje
15 Misselijk maken	9 Hikken
16 Bieslook	10 Lucifer
18 Staat	12 Pad
20 Maaien	13 Steigeren
21 Verwennen	14 Duizeling
22 Hijskraan	17 Pad
24 Stuurboord	19 Niezen
25 Slaap	23 Stamper
27 Klimop	26 Geeuwen
28 Bakboord	

Bovenstaande woordpuzzel is "op vijf minuten" gemaakt door Lode Van de Velde met behulp van artificiële intelligentie. Hij was terwijl aan het inpakken voor de paasbijeenkomst PSI ;-)

Met de recent gelanceerde hulpmiddelen kunnen actieve esperantisten veel meer bereiken op korte tijd dan voorheen. Dat biedt boeiende nieuwe kansen voor het Esperanto! Plots is er geen gebrek meer aan vrijwilligers; de AI-robots helpen ons graag verder. Uiteraard moet telkens gecontroleerd worden wat zij "produceren", maar voor het aanmaken van voorlopige versies is het absoluut ideaal.

De opgeloste woordpuzzel verschijnt in een volgend nummer.

Contactadressen in Vlaanderen

www.esperanto.be/groepen

ANTWERPEN

Esperanto-Antwerpen, p/a Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00 www.esperanto.be/antwerpen
esperanto-antwerpen@esperanto.be
La Verda Stelo: Klaas Dijkstra (voorzitter)

BRUGGE

Paco kaj justeco, Heidi Goes, Assebroeklaan 2, BE-8310 Brugge, tel.: 050 67 51 78, heidi.goes@gmail.com
<https://paco-kaj-justeco.weebly.com>

GENT

La Progreso, Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, BE-9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77, gents@esperanto.be - www.esperanto.be/gent

KALMTHOUT

La Erikejo, Mireille Storms, Douglaslaan 14, BE-2950 Kapellen, tel.: 03 666 83 19, mireillestorms@hotmail.com
<https://laerikejo.wordpress.com>

KORTRIJK

La Konkordo, Piet Glorieux, Pastoor Blanckestraat 8 bus 0201, BE-8610 Kortemark, tel.: 0472 25 79 18, piet.glorieux@gmail.com, Jean-Pierre Allewaert, Leeuw van Vlaanderenlaan 35/0011 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96, esperantokortrijk@hotmail.com
www.esperanto-kortrijk.info

LEUVEN

Esperanto 3000, Myriam Van der Steen, Albert Stainierstraat 1, BE 3001 Heverlee Tel.: 0497 47 35 38 leuven@esperanto.be
www.esperanto3000.be

LIMBURG

Limburgse Esperantovereniging
Henri Schutters, Panhovenstraat 10, BE-3930 Peer, tel.: 011 63 55 92, henri.schutters@skynet.be
www.esperanto.be/limburg

OOSTENDE

La Konko, Anne Brabant, Duinenstraat 74 /0201 BE-8400 Oostende, tel.: 059 44 82 50 anne.brabant@telenet.be
www.esperanto.be/oostende

ROESELARE / TIELT zie KORTRIJK

TIENEN

Esperanto Numismatiek Vereniging (ENA) Info: Bert Boon, Merelhof 8, BE-3300 Tienen, tel. en fax: 0472 73 48 30 bert.boon@skynet.be

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra Esperanto-Ligo

Lange Beeldekensstraat 169, BE- 2060 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00
info@fel.esperanto.be, www.esperanto.be

Belga Esperanto-Federacio (BEF): Kristin Tytgat, kristin.tytgat@skynet.be
www.esperanto.be/bef

ILEI-Belgio (Esperanto-leraars): Marc Cuffez, Torhoutsesteenweg 453 bus 0003, BE-8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65, flandrio@hotmail.be
<https://ilei.info>

Verdaj Skoltoj

p/a Valère Doumont, Rue des Champs, 3 5060 Sambreville, tel.:0485 517 552; info@verdajskoltoj.net - www.verdajskoltoj.net

Valona Esperanto-asocio, V.Esp-o

p/a Jean Annet, Rue de la Terre Franche 31 - 5310 Eghezée, tel.: 0495 10 32 30, esperanto.wallonie@gmail.com

Esperantista Brusela Grupo vzw (EBG) sekretariejo: p/a Yves De Keyzer, Perkstraat 78, BE-1630 Linkebeek tel.: 0498 04 00 95; sekretario@esperantobruselo.org - www.esperantobruselo.org/nl
Françoise Pellegrin, Eiklaan 14, BE-1640 Sint-Genesius-Rode

Esperanto Nederland, secretaris, Ineke Emmelkamp, Arubastraat 12, 9715 RW Groningen, tel.: +31 (0)50 5718842
sekretario@esperanto-nederland.nl
www.esperanto-nederland.nl/groepen

Hoofdkantoor van de Esperanto Wereldvereniging/Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, tel.: +31(0)104 361 044, uea@co.uea.org - www.uea.org

Bestuursleden van FEL

Voorzitter: Nicky Janssen
Ondervoorzitter: Ivo Vercammen †
Secretaris: Piet Glorieux
Penningmeester: Kevin De Laet
Bestuursleden: Yves Nevelsteen, Johan Van Eenoo

www.esperanto.be/horizontaal

<https://esperanto.events>

plusendas al

<https://eventaservo.org>

Eventoj en via regiono aperas en Eventa Servo de UEA. Jen la facilaj landaj ligiloj:

- Belgio be.esperanto.events
- Francio fr.esperanto.events
- Germanio de.esperanto.events
- Nederlando nl.esperanto.events

Ekzistas tia ligilo por ĉiuj landoj de la mondo!

Estas tre facile por:
komuniki, memori,
tajpi – ankaŭ por
ne-esperantistoj!